

<p>نام حوزه درخواست کننده:</p>	<p>باسمه تعالی درخواست پیشنهاد طرح پژوهشی Request for Proposal (RFP)</p>	 <p>مرکز ملی میراث فرهنگی و محیط تاریخی</p>
<p>۱- عنوان طرح: تدوین سند سیاست گذاری توسعه اجتماعی و فرهنگی مناطق کم برخوردار شهر مشهد</p>		
<p>۲- بیان مسئله: بیان مساله:</p> <p>توسعه به مثابه مفهومی چند جانبه، ارزشی و نسبی، محدود به تأمین نیازهای اقتصادی و یا توسعه سیاسی و امنیتی نیست بلکه بخش مهمی از توسعه به عنوان فراگرد بهبود کیفیت زندگی اجتماعی، ظهور تغییرات مطلوب در مناسبات فرهنگی و اجتماعی جامعه است. لازمه تحقق مطلوبیتها و ایجاد رضایت در سطح ملی، تأمین نیازهای اجتماعی و به ویژه فرهنگی مختص هر جامعه است. در حقیقت جنبه اجتماعی توسعه بخش انکارناپذیر فرایند توسعه همه جانبه است. علاوه بر مساله تأمین نیازهای اجتماعی، از آنجا که بسترهای اجتماعی و فرهنگی زیرساختهای تحقق توسعه اقتصادی و سیاسی نیز به شمار می روند، انتظار تحقق توسعه همه جانبه بدون فراهم آوری بسترهای اجتماعی و فرهنگی لازم بیهوده است.</p> <p>در این میان واقعیت های اجتماعی و فرهنگی در کشور و به طبع آن در شهر مشهد نشان از وجود مجموعه متنوعی از آسیبهای اجتماعی و فرهنگی دارد که به مثابه چالشهایی اساسی، زندگی روزمره مردم را تحت تاثیر ناملايمات خود قرار می دهند. تحول و پویایی این آسیبها از جمله رشد آنها و یا ظهور آسیبهای جدید مانعی جدی در مسیر شکوفایی و توسعه است و می تواند بنیانهای نظام اجتماعی را سست سازد. در حقیقت آسیب ها، ضربه مهلکی به توان و انرژی جامعه وارد می آورند و راه رسیدن به توسعه را با اختلال مواجه می کنند. برخی ارزیابی ها از بحرانی بودن وضعیت آسیب های اجتماعی در سطح کشور و به ویژه در شهر مشهد حکایت دارد. مساله ای که نه فقط به تنهایی موجب افت کیفیت زندگی اجتماعی می شود بلکه فرصت های دستیابی به توسعه پایدار و همه جانبه شهری را کمرنگ، عقب ماندگی از توسعه شهری را تشدید و شکوفایی استعدادهای بومی را به خطر می اندازد.</p> <p>در همین راستا با توجه به پیچیده شدن تحولات امروزی در حوزه های اجتماعی و فرهنگی و سرعت رو به فزاینده این تغییرات طی سالهای اخیر، برنامه ریزی و تدوین نقشه راه در حوزه های فرهنگی و اجتماعی و متعاقب آن سیاست گذاری اجتماعی برای مناطق محروم و کم برخوردار شهری به امری پیچیده و چالش برانگیز تبدیل شده است. در چنین وضعیتی، دستگاه های اجرایی درگیر در امر سیاست گذاری فرهنگی و اجتماعی ناگزیر هستند تا به منظور ارتقای محسوس اثربخشی و بهینه سازی تصمیمات و مداخلاتشان، در</p>		

چارچوب روشها و ابزارهای علمی برای حل مسائل اجتماعی مبادرت کنند. پیچیدگی، گستره و تعمیق مسائل و مشکلات شهر مشهد در حوزه مسائل اجتماعی و فرهنگی باعث شده است تا این شهر در زمره برجسته‌ترین شهرهای کشور از حیث حاشیه نشینی و آسیب‌های جدی اجتماعی و فرهنگی محسوب شود. از طرف دیگر تورم اطلاعات و انباشت داده‌های آماری در خصوص مسائل مختلف اجتماعی، ضرورت تحلیل علمی آنها به منظور مقوله بندی و اولویت بندی را آشکار ساخته است. از سویی علیرغم اقداماتی که مدیریت شهری در چند سال اخیر جهت ساماندهی کالبدی و اجتماعی و فرهنگی مناطق کم برخوردار شهر مشهد داشته است اما فقدان یک چارچوب راهبردی و سیاستی باعث بروز مشکلات اجرایی، مداخلات ناموثر و موازی کاری‌های هدر دهنده منابع، شده است. به همین جهت ضرورت دارد تا در قالب سند سیاست گذاری توسعه اجتماعی و فرهنگی مناطق کم برخوردار شهر مشهد با اتخاذ یک رویکرد سیاستی و معطوف به حل مساله، به تحلیل عمیق داده‌های موجود و پیشنهاد سیاست‌ها و راهبردهای توسعه اجتماعی این شهر پرداخته و از سوی دیگر با ارائه دستورالعمل‌های اجرایی برای تمامی دستگاه‌های درگیر در توسعه فرهنگی و اجتماعی مناطق کم برخوردار شهر مشهد از بروز موازی کاریها و مداخلات بیهوده و در نهایت از هدر رفت منابع جلوگیری به عمل آید. دانش امروز مداخلات در سطوح شهری نشان می‌دهد که مداخلاتی که بدون نگاه سیاستی و برنامه ریزی صورت گیرد عمدتاً به اهداف خود نرسیده و باعث تشدید مشکلات شده است. وضعیتی که امروز شهر مشهد در رتبه بندی آسیب‌های اجتماعی در کشور داراست موید همین مورد است. بر این اساس تدوین سند سیاست گذاری توسعه اجتماعی و فرهنگی مناطق کم برخوردار شهر مشهد می‌تواند به خلق دیدی وسیع و دقیق از آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی و ارائه راهبردهای توسعه اجتماعی و فرهنگی در سطح شهر مشهد و نهایتاً به ارتقا مداخلات و بهبود وضعیت توسعه اجتماعی و فرهنگی این مناطق کمک نماید.

۳- اهمیت و ضرورت و یا چالش‌های موجود نهاد پیشنهاد دهنده:

اهمیت این طرح از خلاء و فقدان اسناد راهبردی و سیاستی در حوزه فرهنگی و اجتماعی مناطق کم برخوردار شهری نشأت می‌گیرد. علیرغم دارا بودن اسناد مختلف بالادستی و رویکردهای متعددی که در سالیان گذشته در ارتباط با ارتقای وضعیت فرهنگی و اجتماعی مناطق کم برخوردار مشهد اتخاذ و اجرا شده است؛ کماکان شاهد عمیقتر شدن و تشدید و گسترده‌گی آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در مناطق مذکور در شهر مشهد هستیم. فقدان یک سند سیاست گذاری برای شناخت، اولویت بندی مشکلات و آسیب‌ها از یک سو و موازی دیگری نبود یک نظام تقسیم کار راهبردی برای ارتقای سطح مداخلات شهرداری مشهد و دیگر دستگاه‌های درگیر در مناطق هدف باعث افزایش سرعت تشدید و گسترده‌گی آسیب‌ها و مشکلات فرهنگی و اجتماعی شده است. لذا ضرورت دارد تا با تدوین این سند اولاً نظام شناخت و اولویت بندی

مشکلات و آسیب‌ها مورد تجدیدنظر قرار گیرد و همچنین با ارائه یک ساخت سیاست‌گذارانه دست‌ورکار نهادها و دستگاه‌های درگیر در این فرهنگ و اجتماع مناطق کم‌برخوردار شهر مشهد مشخص و تعیین شود.

۴- اهداف اصلی:

مطالعه حاضر هدف‌های اصلی زیر را پیگیری می‌نماید. برخی از این اهداف نتیجه مستقیم اجرای پروژه و برخی دیگر از نتایج ثانویه پیاده‌سازی این طرح می‌باشند:

۱. بهبود شناخت از وضعیت موجود آسیب‌ها و توانمندی‌های فرهنگی و اجتماعی شهر مشهد
۲. برنامه‌ریزی جهت کنترل آسیب‌ها، تقویت و ایجاد ظرفیتهای فرهنگی و اجتماعی در مناطق کم‌برخوردار مشهد
۳. نظام‌مند و روشمندسازی سیاست‌گذاری فرهنگی و اجتماعی در مناطق کم‌برخوردار شهر مشهد
۴. ارتقا و بهینه‌سازی مداخلات فرهنگی و اجتماعی در مدیریت شهری و دستگاه‌های درگیر در مناطق کم‌برخوردار شهر مشهد

۵- دستاوردهای مورد انتظار طرح:

- ❖ تولید یک نظام دستورالعمل مشخص در باب مداخلات موثر فرهنگی و اجتماعی در مناطق کم‌برخوردار
- ❖ هماهنگی سیاستهای اتخاذ شده‌ی فرهنگی و اجتماعی مناطق هدف در راستای تاثیر مثبت و محسوس

۶- خدمات مورد انتظار در طرح:

۷- محدوده زمانی، مکانی و هزینه‌ای برای انجام طرح:

پژوهش حاضر در سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹، در محدوده مناطق کم‌برخوردار شهر مشهد با اعتبار حدودی ۸۰۰ میلیون ریال و در مدت زمان ۶ ماه قابل انجام است.

۸- تخصص‌های اصلی برای انجام طرح:

برای اجرای این پژوهش به تخصص‌های سیاست‌گذاری عمومی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، مطالعات توسعه و روانشناسی و مدیریت راهبردی نیاز است.